

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА НЕВРОЛОГІЇ

Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ РЕФЛЕКСТЕРАПІЇ»

Вибіркова дисципліна

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Педіатрія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс V

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
неврології

Протокол від
«01» вересня 2021 року № 1

В.о. Завідувача кафедрою

Товажнянська О.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
«02» вересня 2021 року № 1

Голова проф. Кравчук П.Г.

Підпис _____

Силабус навчальної дисципліни «Основи рефлексотерапії» для студентів за напрямом підготовки 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія» другий (магістерський) рівень

Курс 5

Розробники: В. о. Завідувача кафедри неврології, д.мед.н., професорка О.Л. ТОВАЖНЯНЬСКА;
Доцентка, к.мед.н. О.І.КАУК.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Каук Оксана Іванівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: дитяча неврологія, пароксизмальні стани у дітей, затримка психомовного розвитку та корекція поведінкових порушень у дітей. Конт. телефон: +380995619123, електронна адреса для листування oi.kauk@knmu.edu.ua (вітчизняні та російськомовні іноземні студенти);
2. Марковська Олена Володимирівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання. Конт. телефон: +380954207904, електронна адреса для листування ov.markovska@knmu.edu.ua (вітчизняні російськомовні іноземні студенти).

Інформація про консультації

1. Очні консультації здійснюються викладачами груп згідно затвердженого на кафедрі графіку, з яким можливо ознайомитися на інформаційному стенді кафедри, напередодні залікових занять та іспиту.

Локація

Місце проведення практичних занять: учбові кімната кафедри неврології на базі ННМЦ «УК» ХНМУ (м. Харків, вул. О. Шпейера, 4) та КНП ХОР «ОКЛ» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Час проведення занять: у відповідності до розкладу.

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Основи рефлексотерапії» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія», другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Педіатрія».

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Рефлексотерапія є дієвим способом лікування, який підвищує функціональні можливості організму й ефективно використовується при дисфункції окремих систем і органів. Крім відсутності побічних явищ, рефлексотерапія відзначається відносно високою ефективністю при певних патологічних станах, а також доступністю і економічністю. Деякі методи рефлексотерапії практично не потребують витрат на впровадження в практику.

Загальна структура дисципліни - програма дисципліни структурована на окремі розділи: «Загальна рефлексотерапія» та «Спеціальна рефлексотерапія».

Розділ “Загальна рефлексотерапія” включає наступні теми:

- Сучасна трактовка рефлексотерапії.
- Вчення о точках та мерідианах.
- Показання та протипоказання для рефлексотерапії.
- Методи рефлексотерапії.
- Особливості застосування у дітей.
- Мікроакупунктурні системи.

Розділ “Спеціальна рефлексотерапія” включає:

- Голковколювання та припікання.
- Основні компоненти пунктурної рефлексотерапії: прийом і момент дії.
- СВЧ-терапія, лазеротопія.
- Суджок-терапія.
- Акупунктурна аналгезія.
- Використання точкового масажу в педіатрії.

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців

Дисципліна «Основи рефлексотерапії» є складовою професійної підготовки майбутнього лікаря-педіатра та надає можливість студентам старших курсів не тільки засвоїти основні теоретичні аспекти рефлексотерапії, а й набути практичних навичок її використання в комплексному лікуванні на різних етапах патологічного процесу, а також реабілітації хворих.

Пререквізити та кореквізити дисципліни

«Основи рефлексотерапії» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, гістології, фізіології та патологічної фізіології, анатомії людини та патоморфології й інтегрується з цими дисциплінами, пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю, фармакології, радіології і інтегрується з цими дисциплінами.

Дисципліна «Основи рефлексотерапії» плідно інтегрується з іншими клінічними дисциплінами (педіатрією, акушерством та гінекологією, ортопедією, фізичною реабілітацією тощо).

Мета та завдання дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни є створення у студентів цілісного уявлення про основні теоретичні і методичні аспекти рефлексотерапії, а також набуття практичних навичок використання її в клінічних умовах.

1.2. Завдання: Оволодіти простими способами проведення рефлексотерапії (точковий і сегментарний масаж, терморефлексотерапія, постізометрична релаксація м'язів тощо).

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Фахові компетентності (ФК)	ФК1 – Навички опитування ФК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів ФК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу

	захворювання ФК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань ФК5 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань ФК6 – Здатність до діагностування невідкладних станів ФК7 – Здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги ФК9 – Навички виконання медичних маніпуляцій
--	---

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

Знання і розуміння:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення

Застосування знань та розуміння:

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання

ПРН 7 – визначення характеру, принципів лікування захворювань

ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду

ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги

ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

Формування суджень:

ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3,0	освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки:
		5-й
		Семестр
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		70 год.
Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю: залік	

2.1 Опис дисципліни

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
Заняття 1	Сучасна трактовка рефлексотерапії. Вчення о точках та мерідианах. Показання та протипоказання для рефлексотерапії. Методи рефлексотерапії. особливості рефлексотерапії у дітей.	5 г.	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, курація пацієнтів, письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль;
Заняття 2	Рефлексодіагностика. Мікроakupунктурні системи.	5 г.		
Заняття 3	Голковколювання та припікання. СВЧ-терапія, лазеротерапія, суджок-терапія. Акупунктурна аналгезія.	5 г.		
Заняття 4	Використання точкового масажу в педіатрії. Практичні навички. Залікове заняття.	5 г.		
	ВСЬОГО	20 г.		

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Способи пошуку точок акупунктури. Використання меридіанної системи та індивідуально-пропорційних відрізків.	4	Письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання.	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль, реферати; доповідь.
2	Вісцеро-сенсорний феномен (зони Захар'їна-Геда).	2		
3	Загальні принципи акупунктурної діагностики: опитування, огляд, пальпація, аускультация, апаратні виміри.	4		
4	Електропунктурна діагностика (стандартний вегетативний тест).	4		
5	Мікроакупунктурні системи (МАС) та їх властивості. Аурикулярна МАС, систематика її акупунктурних зон.	4		
6	Мануальна терапія та сфера її застосування, види біомеханічних порушень.	4		
7	Особливості мануальної діагностики, поняття про анатомічний і функціональний бар'єри.	4		
8	Міофасціальний больовий синдром. Мануальні методики м'язової корекції.	4		
9	Методики акупресури. Просте пальцеве натискування. Точки акупунктури, які найчастіше використовуються при акупресурі.	4		
10	Локальна баротерапія, її лікувальні ефекти і способи застосування.	4		
11	Поверхнева багатоголкова акупунктура (ПБА) і її види, механізми лікувальної дії, показання та протипоказання.	4		
12	Методики проведення теплопунктури. Загальні показання до її застосування. Локальна кріотерапія.	4		
13	Механізм знеболювальної дії черезшкірної електронейростимуляції (ЧЕНС): схема ворітного контролю болю, класифікація нервових волокон. Методика проведення ЧЕНС.	4		
14	Електроміостимуляція, її лікувальні ефекти і способи застосування.	4		
15	Лазеротерапія і лазеропунктура: механізми лікувальної дії, методика проведення, показання до застосування.	4		
16	Постізометрична релаксація м'язів, її застосування на різних етапах мануального лікування.	4		
17	Рефлексотерапія в комплексних заходах при больових синдромах.	4		
18	Практичні навички. Залікове заняття.	4		
Всього годин самостійної роботи студента		70		

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація поточного контролю.

Загальна навчальна діяльність студентів (ЗНД) контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль практичних навичок, тести, розв'язування ситуаційних задач та задач «Крок-2».

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення дисципліни.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних розділів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Якщо студент бажає покращити свій рейтинговий бал він має можливість виконати індивідуальні завдання, які включають створення тестових завдань для контрольного опитування, підготовка доповідей на наукові конференції, участь у міжвузівських олімпіадах з дисципліни тощо.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 200 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Ліквідація академічної заборгованості. Пропущені практичні заняття (як аудиторні, так й дистанційні) підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання здійснюється або викладачу групи або черговому викладачу, допускається дистанційна форма відпрацювання (за попередньою домовленістю). Відпрацювання пропущеного заняття в термін до 1 місяця з моменту пропуску здійснюється на безоплатній основі, якщо термін перебільшує 1 місяць – по заяві, з дозволу деканату, який вирішує форму відпрацювання (безоплатно або платно).

Загальна оцінка з дисципліни.

Підсумковий бал за загальну навчальну діяльність (ЗНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 згідно з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу у ХНМУ» від 21.08.2021 №181.

Для зарахування дисципліни студент має отримати від 120 до 200 балів, що виражається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано».

Студенти, які не були допущені до заліку, або не склали його, мають право на ліквідацію поточної академічної заборгованості та перескладання СК в межах поточного семестру, а також під час зимових або літніх канікул після завершення відповідного семестру але до початку наступного.

Повторне перескладання заліку дозволяється деканом факультету не більше двох разів.

4. Політика дисципліни

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно нормально.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять **дозволяється:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

5. Академічна доброчесність

Кафедра неврології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

6. Рекомендована література

Навчальна література

1. Исаев Ю.А. Сегментарно-рефлекторный и точечный массаж в клинической практике. – К.: Здоров'я, 1993. –225с.
2. Лисенюк В.П., Фадєєв В.О., Головчанський О.М. Рефлексотерапія: Навчальний посібник. – К.: Ходак, 2002. – 132с.

3. Самосюк И.З., Лысенюк В.П. Акупунктура. Медицинская энциклопедия. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2004. – 528с.
4. Иваничев Г.А. Мануальная терапия: Руководство. Атлас. – Казань: изд-во Казанского ун-та, 1997. – 448с.

Допоміжна:

1. Веселовский В.П. Практическая вертеброневрология и мануальная терапия. – Рига: Б.И., 1991. – 344с.
2. Ибрагимова В.С. Китайская медицина. Методы диагностики и лечения. лекарственные средства. Чжэнь-цзю терапия. – М.: ПКП-Антарес, 1994. – 637с.
3. Лакуста В.Н. Традиционная клиническая акупунктура. – Кишинев: European Postgraduate Centre of Acupuncture and Homeopathy, 2001. – Т.1.– 454с.; Т.2.– 287с.; Т.3.– 425с.
4. Левит К., Захсе Й., Янда В. Мануальная медицина: Пер. с нем. – М.: Медицина, 1993.- 512с.
5. Трэвелл Дж.Г., Симонс Д.Г. Миофасциальные боли и дисфункции. Руководство по триггерным точкам: Пер. с англ. – М.: Медицина, 2005. – Т.1.– 656с.; Т.2. – 1192с.

Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- Визначати основні показання та протипоказання до застосування рефлексотерапії.
- Проводити спеціальне клінічне обстеження хворих і обґрунтовувати можливість застосування необхідних методів рефлексотерапії.
- Визначати локалізацію точок акупунктури загальної та сегментарної дії.
- Проводити вибір і сполучення акупунктурних зон в залежності від наявних функціональних розладів у пацієнта.
- Вибирати ефективні параметри стимуляції акупунктурних зон для рефлекторного знеболювання.
- Визначати ключові поняття мануальної рефлексотерапії.
- Вибирати необхідні акупунктурні зони та володіти методикою пальцевого точкового масажу для надання першої медичної допомоги.
- Визначати показання та проводити процедури дистантної теплопунктури.
- Призначати поверхневу багатоголкову акупунктуру в залежності від локалізації патологічного процесу.
- Вибирати ефективні параметри електростимуляції для проведення черезшкірної електронейростимуляції й електроміостимуляції.
- Проводити мануальне дослідження стану м'язів і постізометричну релаксацію м'язових груп кінцівок і тулуба.
- Надавати рекомендації щодо оптимізації режиму статико-динамічних навантажень на хребетний стовп і суглоби кінцівок.

Перелік питань до заліку

1. Саногенетичні процеси, їх складові частини. Можливості впливу на них в клінічних умовах. Поняття про методи комплементарної (підсилюючої, доповнюючої) медицини.
2. Визначення рефлексотерапії (РТ), рефлексогенні зони.
3. Специфіка пунктурної рефлексотерапії (ПРТ), визначення точок акупунктури (ТА), схема реакцій на голковколлювання .
4. Властивості ТА.
5. Способи пошуку ТА. Використання меридіанної системи та індивідуально-пропорційних відрізків.

6. ТА загальної дії та їх функціональне значення.
7. Три основні компоненти ПРТ: місце дії.
8. Три основні компоненти ПРТ: прийом дії (кількісні та якісні ознаки).
9. Три основні компоненти ПРТ: момент дії (часові параметри і урахування активності органів і систем).
10. Меридіанна система як момент дії.
11. Показання та протипоказання до використання методів пунктурної рефлексотерапії в клінічній практиці.
12. Загальні принципи дозування подразнення в ПРТ.
13. Топографія та функціональне значення точок акупунктури I-7, II-4, II-11.
14. Топографія та функціональне значення точок акупунктури III-36, IV-6, V-7.
15. Топографія та функціональне значення точок акупунктури VI-3, VII-60, VIII-6.
16. Топографія та функціональне значення точок акупунктури IX-6, X-5, XI-34.
17. Топографія та функціональне значення точок акупунктури XII-3, XIII-14, XIII-26.
18. Принципи використання сегментарних (Shu-пункти) точок акупунктури.
19. Визначення рефлексодіагностики та її систематизація (локальна, сегментарна, меридіанна, мікроакупунктурна).
20. Організація вегетативної нервової системи. Клінічна оцінка спрямованості вегетативних проявів.
21. Дослідження вегетативного тону, вегетативної реактивності та вегетативного забезпечення діяльності.
22. Вісцero-сенсорний феномен (зони Захар'їна-Геда).
23. Загальні принципи акупунктурної діагностики: опитування, огляд, пальпація, аускультация, апаратні виміри.
24. Локальні сигнальні (тригерні) пункти (точки Ashi) та сегментарні сигнальні точки (Mo-пункти).
25. Електропунктурна діагностика (стандартний вегетативний тест).
26. Мікроакупунктурні системи (МАС) та їх властивості. Аурикулярна МАС, систематика її акупунктурних зон.
27. Принципи вибору та композицій акупунктурних зон.
28. Поняття про ноцицептивну та антиноцицептивну системи. Ендогенні опіоїди (локалізація, функції, особливості дії).
29. Протибольові параметри стимуляції акупунктурних зон.
30. Мануальна терапія та сфера її застосування, види біомеханічних порушень.
31. Лікувальні ефекти мануальної терапії.
32. Особливості мануальної діагностики, поняття про анатомічний і функціональний бар'єри.
33. Структурно-функціональні особливості суглобів, хребетного стовпа та їх урахування в мануальній терапії. Рентгендіагностичні ознаки остеохондрозу хребетного стовпа.
34. Методики акупресури.
35. Просте пальцеве натискування.
36. ТА, які найчастіше використовуються при акупресурі.
37. Локальна баротерапія, її лікувальні ефекти і способи застосування.
38. Поверхнева багатоголкова акупунктура (ПБА) і її види, механізми лікувальної дії, показання та протипоказання.
39. Методики проведення ПБА.
40. Дозування подразнення при ПБА.
41. Зони стимуляції в ПБА.
42. Методики проведення теплопунктури. Загальні показання до її застосування.
43. Локальна кріотерапія.
44. Електролікувальні чинники в рефлексотерапії.

45. Механізм знеболювальної дії ЧЕНС: схема ворітного контролю болю, класифікація нервових волокон.
46. Методика проведення ЧЕНС.
47. Зони стимуляції, часові параметри ЧЕНС.
48. Електроміостимуляція, її лікувальні ефекти і способи застосування.
49. Лазеротерапія і лазеропунктура: механізми лікувальної дії, методика проведення, показання до застосування.
50. Мануальне дослідження стану м'язів.
51. Міофасціальні тригерні пункти (МФТП), причини їх виникнення, способи інактивації МФТП.
52. Постізометрична релаксація м'язів, її застосування на різних етапах мануального лікування.
53. Найважливіші методики мануальної терапії. Технічні прийоми релаксації.
54. Автомобілізація й авто стабілізація.
55. Оптимізація режиму статико-динамічних навантажень на хребетний стовп та суглоби кінцівок, Попередження біомеханічних порушень хребта і суглобів.
56. Структурні невідповідності й їх корекція.
57. Показання та протипоказання до мануальної терапії. Алгоритм застосування мануальної терапії.
58. Рефлексотерапія як засіб першої медичної допомоги.
59. Рефлексотерапія в комплексних заходах при больових синдромах .
60. Використання рефлексотерапії при функціональних порушеннях у хворих різного профілю. Міжнародна класифікація функціонування ICF(ВООЗ, 2001).
61. Рефлексотерапія як компонент індивідуальної реабілітаційної програми. Три кола стимуляції саногенетичних процесів.

В.о. Завідувача кафедри неврології,
Професорка, д. мед. н.

О.Л.Товажнянська